

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/195/2022
Identifikačné číslo spisu:	4121210534
Dátum vydania rozhodnutia:	30.11.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:4121210534.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej, a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Martina Holíča, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti S. S., narodeného X. O. XXXX a B. S., narodenú XX. O. XXXX, bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra, so sídlom v Nitre, Štefánikova tr. 88, deti rodičov matky U. D. S., bývajúcej v E., D. XX, zastúpenej JUDr. Lenkou Takáčovou, advokátkou so sídlom v Nitre, Mariánska 1359/4, a otca A. A. S., bývajúceho v E., S. Q. XXXX, o návrhu matky na zrušenie neodkladného opatrenia vo veci úpravy styku s maloletými deťmi, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 13P/196/2021, o dovolaní matky proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 5. mája 2022 sp. zn. 8CoP/9/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 21. decembra 2021 č. k. 13P/196/2021 - 97 zamietol návrh matky zo dňa 14. septembra 2021 na zrušenie neodkladného opatrenia vo veci úpravy styku otca s maloletými deťmi nariadeného uznesením súdu prvej inštancie zo 4. novembra 2020 č.k. 24P/273/2020-45 v spojení s opravným uznesením súdu prvej inštancie zo 4. marca 2021 č.k. 24P/273/2020-311 a s uznesením Krajského súdu v Nitre z 5. augusta 2021 sp.zn. 8CoP/16/2021. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 5. mája 2022 sp. zn. 8CoP/9/2022 odmietol odvolanie matky maloletých detí proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, návrh otca maloletých detí na prerušenie konania zamietol a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Rozhodol tak s poukazom na ustanovenie § 386 písm. c) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) z dôvodu, že odvolanie smerovalo proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. Keďže Civilný mimosporový poriadok neobsahuje osobitnú úpravu prípustnosti odvolania, posudzoval odvolací súd prípustnosť podaného

odvolania proti uzneseniu súdu prvej inštancie podľa ustanovenia § 357 CSP. V zmysle § 357 písm. e) CSP je odvolanie prípustné len proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zrušení neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia podľa § 334 a § 335 ods. 1 CSP. Nakoľko proti uzneseniu súdu prvej inštancie je prípustné odvolanie len v prípade, ak to zákon výslovne pripúšťa a odvolanie matky smeruje voči takému rozhodnutiu, ktoré nie je uvedené v ustanovení § 357 CSP, odvolací súd jej odvolanie odmietol bez vecného prejednávania. Z tohto dôvodu zároveň odvolací súd nevzhliadol potrebu vyhovieť návrhu otca na prerušenie konania. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 52 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP”).

3. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu vo výroku o odmietnutí odvolania podala dovolanie matka (ďalej aj „dovolateľka”) a to s poukazom na dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP tvrdiac, že jej súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Mala za to, že neodkladné opatrenie je konečným rozhodnutím súdu o návrhu, ktorým sa trvalo upravil pomer medzi účastníkmi konania a de iure ide o rozhodnutie vo veci samej. Namietala, že nariadené neodkladné opatrenie nie je v najlepšom záujme maloletých detí, pretože deti sa s otcom stretávať nechcú. Styk otca s deťmi sa tak vôbec nerealizuje pre nevládu detí. Súd prvej inštancie sa nezaoberal predloženými rozhodnutiami najvyššieho súdu a ústavného súdu, jeho rozhodnutie považovala za nesprávne a nepreskúmateľné. Poukázala na ustanovenie § 59 ods. 1 CMP rozširujúce výpočet uznesení, voči ktorým je odvolanie prípustné, pričom za rozhodnutie, voči ktorému je prípustné odvolanie, hoci nie je výslovne uvedené v § 357 CSP, treba považovať aj rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým sa rozhodlo vo veci samej. Z tohto dôvodu bol odvolací súd povinný odvolanie matky prejsť a keďže tak neurobil, znemožnil dovolateľke uskutočňovanie jej patriacich procesných oprávnení. Zároveň ide o porušenie práva matky na ústavne garantovaný súdny proces. Z týchto dôvodov navrhla, aby dovolací súd zrušil výrok o odmietnutí odvolania matky a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. V prípade, ak by dovolací súd dospel k záveru, že vadami trpí aj výrok súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu matky na zrušenie neodkladného opatrenia, navrhla, aby zrušil aj tento výrok a vrátil vec súdu prvej inštancie.

4. Otec maloletých detí k podanému dovolaniu uviedol, že napadnuté rozhodnutia súdov nižších inštancií považuje za vecne správne a navrhuje dovolanie matky odmietnuť. Poznamenal, že matka sa domáha zrušenia rozhodnutia, ktoré však sama nerešpektuje. Poukázal na vyjadrenie kolízneho opatrovníka zo dňa 26. júla 2022, ktoré je potrebné vziať na zreteľ a s ktorým sa plne stotožňuje. Následne sa otec vyjadril k jednotlivým skutkovým okolnostiam veci.

5. Kolízny opatrovník uviedol, že rozhodnutia súdov nižšej inštancie považuje za správne a v najlepšom záujme detí. Tým, že sa styk otca s deťmi nerealizuje približne jeden rok, vzniká riziko postupného odcudzenia detí a otca a zvyšuje sa tenzia zo vzájomného stretávania. Navrhol ponechanie neodkladného opatrenia vo veci úpravy styku otca s maloletými deťmi v platnosti a zároveň navrhol, aby dovolací súd dovolanie matky zamietol a potvrdil rozhodnutia súdov ako vecne správne.

6. Podľa § 2 ods. 1 CMP sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže CMP neustanovuje inak, dovolací súd ďalej skúmal možnosť aplikácie ustanovení CSP pre konanie o dovolaní matky.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) uvádza nasledovné:

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 ods. 1 CSP.

9. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Najvyšší súd už v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/236/2016, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R 16/2017, uviedol, že základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

11. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 CSP, dovolací súd skúma najprv, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení.

12. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

13. V danom prípade dovolanie matky smeruje proti uzneseniu, ktorým odvolací súd odmietol jej odvolanie podané proti uzneseniu súdu prvej inštancie zamietajúcemu návrh na zrušenie uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia. Dovolateľka sa domnieva, že ide o rozhodnutie vo veci samej a konečné rozhodnutie, ktorým sa trvalo upravil pomer medzi účastníkmi konania. Poukázala pritom na ustanovenie § 59 ods. 1 CMP, ktoré rozširuje výpočet uznesení, voči ktorým je odvolanie prípustné.

14. V prípade neodkladných opatrení sa v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu z hľadiska kritéria prípustnosti dovolania za rozhodnutie vo veci samej považuje také rozhodnutie o neodkladnom opatrení, ktoré konzumuje vec samú (R 21/2018 a R 76/2018); jedná sa o prípady, kedy rozhodnutie o neodkladnom opatrení je iniciované a vydané ešte pred konaním vo veci samej a zároveň, na ktoré už nebude nadväzovať konanie vo veci samej. Neodkladné opatrenia nariadené súdom vo veciach starostlivosti súdu o maloleté dieťa upravujúce styk rodiča s maloletým dieťaťom sú vždy iba dočasnou a provizórnou úpravou pomerov účastníkov konania, ktorá predchádza konečnému rozhodnutiu súdu vo veci samej. Až súdne rozhodnutie vydané v riadnom mimosporovom konaní na základe vykonaného dokazovania a posúdenia najlepšieho záujmu dieťaťa je tým, ktoré upravuje pomery účastníkov konaním a meritórnym spôsobom. Preto rozhodnutie súdu o nariadení neodkladného opatrenia podľa § 36 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine v znení neskorších predpisov nie je možné považovať za rozhodnutie meritórne, konzumujúce vec samu (obdobne pozri 9Cdo 327/2021). Zároveň nejde ani o rozhodnutie konečné, keďže matka môže požadovanú zmenu styku otca s maloletými deťmi dosiahnuť priamo v riadnom konaní o úpravu styku otca s maloletými deťmi.

15. Ani dovolaním napadnuté rozhodnutie súdu o odmietnutí odvolania proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktorým bol zamietnutý návrh matky na zrušenie neodkladného opatrenia, nie je rozhodnutím vo veci samej, pretože sa ním nerieši podstata veci a to úprava styku otca s maloletými deťmi, o ktorej súd meritórne rozhoduje formou rozsudku (§ 111 písm. d) CMP) a nie uznesenia. V tomto smere preto neobstojí argumentácia dovolateľky poukazujúca na znenie ustanovenia § 59 ods. 1 CMP. Za rozhodnutie vo veci samej by bolo možné považovať len samotné rozhodnutie o nariadení neodkladného opatrenia, za predpokladu, že by konzumovalo vec samu, čo však ako už bolo vyššie uvedené, nie je prípad tejto veci (viď bod 14 tohto rozhodnutia). Rozhodnutie súdu o návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia nie je zároveň ani rozhodnutím, ktorým by sa konanie vo veci úpravy styku otca s maloletými deťmi skončilo bez vecného prejednávania návrhu; nejde teda ani o rozhodnutie konečné.

16. Dovolací súd konštatuje, že dovolanie matky nesmeruje v napadnutej časti proti rozhodnutiu vo veci samej, ani proti rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí. Podaným dovolaním je tak napadnuté rozhodnutie, ktoré nemôže byť predmetom dovolacieho prieskumu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

17. Najvyšší súd po prijatí záveru, že dovolanie matky nie je v zmysle § 420 písm. f) CSP prípustné, odmietol tento mimoriadny opravný prostriedok podľa § 447 písm. c) CSP bez toho, aby skúmal, či v konaní došlo k procesnej nesprávnosti namietanej v dovolaní.

18. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.